

کامل قایق های اژدر افکن رژه رفتند و به هنگام عبور از جلوی جایگاه ما توپ هایی به علامت احترام شلیک کردند. در پشت آنها تعدادی هلیکوپتر و ۱۶ هاور کرافت رد شدند. در همان لحظه شاه در خواست کرد که چند تا از کشتی های مجهز به موشک، به هدفی که دیروز هلیکوپترها با آن دقت هدف گیری کرده بودند، تیر اندازی کنند. دو تا از کشتی ها برای این منظور انتخاب شدند. اولی به کلی هدف رانید و دومی حتی نتوانست موشک را از سکوی پرتاب شلیک کند. افتضاح غریبی بود و بیشتر به خاطر حضور میهمان اتیوپی ناراحت کننده تر شد. از شدت عصبانیت دچار چنان سردردی شدم که لاجرم بیش از یک لیوان و دو کانونشیدم. شاه از خشم می لرزید ولی آرامش ظاهری اش را حفظ کرده بود. ناهار، در حال و هوایی پر تنش و عصبی صرف شد. آهسته به وزیر دارایی که در کنارم نشسته بود اشاره کردم، اگر هدف گیری هابر طبق برنامه پیش رفته بود حالا چه مدح و ستایشی درباره نیروی دریایی می شنیدیم و چه صحبت هایی در مورد تسلط بر خلیج فارس و تمام اقیانوس هند گفته می شد.

جهش به سوی خود کفایی

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، شاهد تغییر و تحولات عمیقی در بخش های مختلف کشور بودیم از جمله در حوزه نظامی و نیروی دریایی نیز افسران و مستشاران اروپایی و آمریکایی که در ارتش ایران به نوعی خدمت می کردند، به طور ناگهانی از ایران رفتند و عملاً تحریم های نظامی علیه کشورمان شکل گرفت. در رژیم قبلی، ایران به صورت غیرمستقیم عضو ناتو بود و تجهیزات بسیار پیشرفته ای داشتیم و تمام کارکنان نیروی دریایی تا آتشپزهای ماهم در خارج از کشور آموزش می دیدند و اگر قطعه ای خراب می شد برای تعمیر به خارج از کشور می رفت. با این سیستم وابسته، بعد از انقلاب و همزمان با قطع روابط نظامی با غرب مجبور شدیم همین تجهیزات را خودمان حفظ و نگهداری کنیم. در چنین اوضاعی رژیم بعث عراق هم به ما حمله کرد. باید چه می کردیم؟ وقتی سیستم ها در جنگ عملیاتی شدند به صورت طبیعی فرسوده و عمرشان پایان می یافت، این در حالی بود که قطعات هم به ما نمی دادند و فقط یک سری آدم های متعهد و متخصصی وجود داشتند که با علاقه خودشان قطعات خراب شده را تعمیر یا مهندسی معکوس می کردند. مقام معظم رهبری در آن زمان نماینده امام در شورای عالی دفاع بودند. ایشان در سال ۶۲ در صبحگاه کارخانجات در بندرعباس گفتند: «من با اجازه فرمانده

کل نیروهای مسلح به ستاد مشترک ارتش و فرماندهان سه نیرو پیشنهاد قطعی می کنم که یک معاونت جهاد خودکفایی ایجاد کرده و همه نیروهایی که می توانند ما را به خودکفایی برسانند جمع و استفاده نمایند.» از آن زمان در تمام نیروهای مسلح این معاونت ایجاد شد تا آدم های خودجوش را برای رسیدن به هدف بزرگتر جمع کنند. تاریخ جهاد کفایی را می توان به سه مرحله تقسیم کرد قسمت اول از ابتدای تأسیس در سال ۶۲ تا سال ۱۳۷۶ است. در طول این زمان دانش انچنانی نداشتیم و یک سری مهندس و درجه دار و کارمند که آموزش دیده بودند از ساخت بردهای الکترونیکی شروع کردند تا سال ۱۳۷۶ که به ساخت یک سری سامانه های کوچک اما موثر رسیدیم. همزمان توانسته بودیم ناوها و تجهیزات خود را نیز سرپا نگه داریم. ما توانسته بودیم در کارخانجات نیروی دریایی، ناوشکن سبلان را از نابودی کامل نجات دهیم. داستان اینطور بود که وقتی سبلان با آمریکایی ها درگیر شد و ناجوانمر دانه

مورد اصابت بمب لیزری قرار گرفت، سازه آن تقریباً جدا شد و شکاف بسیار بزرگی برداشت. در آن زمان تمام کارشناسان گفتند که سبلان قابلیت عملیاتی شدن را ندارد اما به لطف خدا به سختی خود را به یکی از حوضچه های شناور که آماده بود رساند و در حوض خشک کارخانجات قرار گرفت. پس از آن با همکاری مراکز دانشگاهی و صنایع، تعمیرات عمده ای روی سبلان انجام و باعث شد این یگان پس از دو سال عملیاتی شود و حتی با سامانه های جدید بهتر هم بشود. وقتی گزارش این تعمیرات به فرمانده کل قوا رسید ایشان فرمودند شما توان ساخت ناوشکن را دارید، چرا اقدام نمی کنید که همان جا اولین کارهای ساخت ناوشکن جماران تحت عنوان پروژه موج آغاز شد که سرانجام به ساخت اولین ناوشکن ایرانی به نام جماران انجامید. دوران دوم جهاد خودکفایی از سال ۷۶ تا ۸۵ است. در دوران دوم از بحث تعمیر و نگهداری

جماران؛ اولین ناوشکن ساخت ایران

همزمان با ساخت

اسکلت ناوشکن

جماران، ساخت

تجهیزات شامل

سیستم های پرتاب

موشک، رادارها،

جنگ الکترونیکی،

ناوبری، توپخانه و...

در داخل انجام شد

و الان در ناوشکن

جماران روی

همه قطعات آرم

شرکت های داخلی یا

دانشگاه ها یا وزارت

دفاع را می بینید.

و بهره برداری از تجهیزات عبور کرده و شروع به ساخت و طراحی زیرسامانه ها و سامانه های حیات بخش دفاعی کردیم. رهبر انقلاب در اردیبهشت سال ۷۶ برای بازدید به بندرعباس آمدند و در خلال یک نمایشگاه محصولات فنی دریایی یک ماکت ناوشکن هم دیدند. فرمودند این چیست؟ ناوشکن در حالی که می دانستند، گفتند این ناوشکن با خصوصیات بالا و توان نشست و برخاست بالگرد است. ایشان همان جا دستور دادند ناوشکن با قابلیت حمل بالگرد و پرتاب موشک بسازید. این نقطه عطفی شد برای طراحی و ساخت اولین ناوشکن در تاریخ ایران. بعد از این فرمان کار شروع شد حتی ایشان از همان سال درخواست گزارش ماهیانه از نیروی دریایی داشتند که نشان از حساسیت شان نسبت به این پروژه بود. سال ۸۰ اولین قطعه، سال ۸۲ کاسه اصلی ناوشکن و در سال ۸۵ روسازه و طبقات بالایی آن ساخته شد. در حقیقت اسکلت آن به پایان رسید و نوبت به سلاح ها و تجهیزات راداری و... بود که کسی به ما نمی داد. همه اینها در قالب پروژه های سازمان جهاد خودکفایی تعریف و همزمان با ساخت اسکلت، ساخت سایر تجهیزات

شامل سیستم های پرتاب موشک، رادارها، جنگ الکترونیکی، ناوبری، توپخانه و... انجام شد و الان در ناوشکن جماران روی همه قطعات آرم شرکت های داخلی یا دانشگاه ها یا وزارت دفاع را می بینید. نکته مهم این بود که ما توانستیم در این پروژه و سایر پروژه ها از ظرفیت های داخل کشور استفاده کنیم و امروز می توان با افتخار گفت که پای یک کارشناس خارجی به جماران باز نشد. در گام سوم با توجه به بلوغی که نداجا به آن رسیده بود وارد فاز طراحی و ساخت شناورهای سطحی و زیر سطحی شدیم. در این دوره ساخت ناوهای موشک انداز کلاس پیکان و ناوشکن جماران و موج های بعدی همچون دماوند، سهند و دنا، نمونه بارز این فعالیت ها بود. توانستیم به دانش و فن آوری اقلام عمده دفاعی در حوزه شناورهای سطحی و سپس زیر سطحی دست پیدا کنیم و امروز این کاری بسیار معمولی و روتین برای متخصصان صنعت دفاعی و نیروی دریایی شده است. گام سوم جهاد خودکفایی همزمان با حضور بین المللی نیروی دریایی در آب های آزاد بود و حضور در دریا و اقیانوس و ایفای یک نقش جهانی نیاز به برنامه ریزی راهبردی و البته تجهیزات خاص خودش دارد. شرایط جوی در آب های آزاد الزامات خاصی را دیکته می کند از جمله بحث ماندگاری در دریا که مستلزم ساخت تجهیزات متناسب است. در بحث شناورهای رزمی که ناوشکن سهند آخرین نمونه بود و احیای ناوشکن دماوند در دریای خزر و ساخت ناوشکن دنا در وزارت دفاع را داشتیم و داریم اما در کنار اینها ساخت ناوشکن های سنگین، بحث ساخت ناو آموزشی و عملیاتی در دستور کار بود که این ناو به نام خلیج فارس در دست ساخت است که تقریباً دوبرابر کلاس موج طول دارد و از نظر قیافه و فرم و تجهیزات کاملاً متفاوت است. بحث رادارها و حس گر ها یکی از موارد مهم برای شناور هاست که در گام سوم به جد دنبال شده است. رادار عصر و نمونه جدید آن به عنوان عصر بهینه به همراه رادار چشم عقاب که آرایه فازی و کاملاً جدید و بومی است و فقط چند کشور فن آوری آن را در اختیار دارند از جمله این رادارهای فوق پیشرفته در نیروی دریایی به شمار می روند. در حوزه موشکی واژ در هم کارهای بزرگ و مهمی صورت گرفته و امروز در داخل کشور پیشرفت های قابل توجهی در حوزه اژدر